

JÄMSTÄ

LLDHET

VÅR POLITIK | MAJ 2018

miljöpartiet de gröna

JÄMSTÄLLDHETS- OCH
MÅNGFALDSKOMMITTÉN

Text: Kukkamariia Valtola Sjöberg

Form: Charlotte Fuhrman

Framtagen av Miljöpartiets Jämställdhets- och mångfaldskommitté

Antagen av Miljöpartiets partistyrelse i april 2018.

Kontakt: Miljöpartiets jämställdhets- och mångfaldskommitté , **jmk@mp.se**

INLEDNING

Miljöpartiet de gröna är sedan vi bildades ett feministiskt parti. Genom att ha två språkrör istället för en partiledare har vi alltid haft ett jämställt ledarskap. Vi arbetar målmedvetet för allas lika rätt och möjligheter att delta fullt ut i samhällsbygget. Varje människa har rätt att vara och utvecklas till den individ som hen vill vara. Vi är övertygade om att olikheter stärker och att mångfald, jämlikhet och jämställdhet är grunden för ett rättvist samhälle. Tillsammans kan vi skapa framtidstro och livskvalitet. Vi vill med politiska verktyg motverka den rådande könsmaktsordningen i världen, där män har mer makt än kvinnor, och att den ekonomiska politiken ska vara feministisk och syfta till att bryta könsmaktsordningen och styra mot ökad jämlikhet. Vi ser också att könsmaktsordningen samverkar med andra maktordningar, såsom etnicitet, sexualitet, funktionsförmåga och ålder.

Det finns såväl en tydlig genusaspekt som en fördelningsaspekt på klimatutmaningen. Män som grupp förbrukar mer energi, äter mer kött och använder bilen oftare än kvinnor. Samtidigt är det som så ofta de svagaste grupperna i världen som drabbas hårdast

av klimatförändringarna: världens fattiga och då särskilt kvinnor och barn. Livsmedelsförsörjningen för miljarderna människor sätts på spel, människor tvingas på flykt, havsnivåerna stiger, översvämningar, stormar och andra extrema väderfenomen sker allt oftare. Men klimatfrågan är inte bara en allvarlig och akut utmaning. Den ger oss också en möjlighet att tillsammans forma ett bättre och mer hållbart samhälle. Den omställning vi vill genomföra leder till ett mer jämlikt och demokratiskt samhälle med ökad livskvalitet. Ett samhälle där det ekonomiska systemet drar åt samma håll som de ekologiska och sociala behoven, istället för att som idag undergräva dem. Vi vill att alla oavsett kön ska ha samma möjligheter att påverka de klimatåtgärder vi behöver göra.

För Miljöpartiet är jämställdhet i grunden en rättighets-, demokrati- och frihetsfråga. Människors möjligheter att leva sina liv ska inte påverkas negativt eller begränsas av samhällets attityder kring kön eller könsidentitet. Alla ska ha frihet att vara den de är utan att hindras av begränsande normer och attityder. En modern och radikal politik för ökad jämställdhet lägger fokus på lika möjligheter inom alla områden.

Här kan du läsa om vår feministiska politik och våra förslag för att uppnå en jämställd värld!

JÄMSTÄLLT ARBETSLIV

Miljöpartiet vill att alla ska delta i arbetslivet på lika villkor. Yrken som traditionellt har dominerats av kvinnor, som vård och service, har lägre lön än traditionellt mansdominerade yrken som industri och finans. Även om man räknar bort faktorer som sektor, utbildning och deltidsarbete tjänar kvinnor mindre än män.

Det är också viktigt att komma till rätta med arbetsmiljön i de kvinnodominerade branscherna, framför allt vård och omsorg, där många sliter ut sig, arbetar ofrivillig deltid och får arbeta i så kallade delade turer.

Extra utsatta i arbetslivet är kvinnor med funktionsnedsättningar och kvinnor med utländsk bakgrund som statistiskt sett är mindre i arbete än andra grupper.

De som har jobbat flera år på en ojämsälld arbetsmarknad, kommer att ha med sig det in i livet som pensionär. I januari 2018 var 79 procent av de som fick garantipension kvinnor. Även om vi uppnår ekonomiskt jämställdhet för alla som arbetar idag, så löser det bara problemet för de som börjar sitt yrkesliv nu. Därför vill vi sätta in åtgärder för att de som redan idag har låga pensioner ska få förbättringar.

MILJÖPARTIET VILL:

- Ha jämställda löner och bryta könssegregationen på arbetsmarknaden.
- Att offentliga arbetsgivare går före för jämställda löner, rätt till heltid och möjlighet till deltid.
- Satsa på kvinnodominerande yrken inom välfärden.
- Att barnomsorgen ska vara tillgänglig även på kvällar, helger och nätter.
- Förbättra arbetsmiljön inom äldreomsorgen.
- Höja garantipensionen för de pensionärer som har det tuffast.

JÄMSTÄLLD FÖRÄLDRAFÖRSÄKRING

Idag, över 40 år efter att föräldraförsäkringen infördes, står kvinnor för den absoluta majoriteten av uttaget av föräldraledighet. Enligt TCO tas var femte dag i föräldraförsäkringens första två år ut av pappor, fyra av fem tas fortfarande ut av mammor.

Ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen är den enskilt viktigaste åtgärden för att åstadkomma en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och lika lön för lika arbete oavsett kön.

Ett jämställt uttag av föräldraledighet ger positiva möjligheter för fler vuxna att få mer tid tillsammans med sina barn och för barnen att få umgås med sina föräldrar.

Att vara hemma med sitt/sina barn är något positivt och en möjlighet som fler föräldrar bör ta del av.

Miljöpartiet vill därför införa en tredelad föräldraförsäkring där en del reserveras för vardera juridisk förälder och en del kan överlåtas mellan föräldrar eller andra vuxna i barnens närhet.

MILJÖPARTIET VILL:

- Dela föräldraförsäkringen i tre lika stora delar.
- Att vardera juridiska föräldern ska ta var sin del och att den tredje delen ska kunna fördelas fritt eller överlåtas till andra som står barnet nära.

JÄMSTÄLLD UTBILDNING OCH FRITID FÖR BARN OCH UNGA

Miljöpartiet vill att alla barn ska få chansen att utveckla sin fulla potential, oavsett kön och könsidentitet. Uppdelningen i tydliga könsroller börjar redan i förskola och skola. Flickor fostras att vara duktiga medan pojkarna halkar efter i skolan. Samtidigt mår många unga i dag dåligt. Det drabbar framför allt flickor som kämpar med utseendeideal och prestationsångest. Pojkars framtid påverkas av deras sämre skolresultat. Dessutom är det många unga hbtq-personer som mår dåligt av de begränsande normer som finns och där kan vi se att unga transpersoner är särskilt utsatta.

Skolan har en nyckelroll i att motverka och förebygga detta.

Här har skolhälsovården och lärarna en möjlighet att fånga upp elever som mår dåligt och arbeta aktivt för att bryta traditionella könsnormer, mobbning och trakasserier. Det är också viktigt att se över vilka förebilder våra barn och unga har i förskola och skola. Idag är det flest kvinnor som arbetar inom dessa områden och vi

ser gärna en mer jämställd arbetsmarknad där barn får möta även män i sin vardag.

Miljöpartiet vill även stötta unga på nätet. Många unga lever en stor del av sitt sociala liv på nätet. Den här utvecklingen har gått fort, och en stor del av samhället har inte hängt med. Enligt organisationen Friends har var tredje ung person blivit kränkt på nätet under 2017. Hårdast utsatta är tonårsflickor, som ofta är mycket aktiva i sociala medier.

Unga tar stort intryck från sin omgivning. Reklam finns överallt i det offentliga rummet, och en del är rent sexistisk. För unga kan den befästa könsnormer, kroppsideal och begränsande beteendennormer, vilket kan bidra till psykisk ohälsa. Sedan 2006 finns ett lagförslag på hur ett förbud mot sexistisk reklam skulle kunna utformas.

MILJÖPARTIET VILL:

- Satsa på skolhälsovården och köfri barn- och ungdomspsykiatri.
- Att arbetet med normkritisk pedagogik fortsätter i förskolan och skolan.
- Satsa på ett nationellt centrum för normkritisk pedagogik.
- Lagstifta mot sexistisk reklam.
- Att det ska bli enklare att utreda näthat.
- Att vuxna stöttar unga på Internet. Nätvandrare ska utbildas över hela landet.

JÄMSTÄLLD OCH JÄMLIK HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

I dag är tillgången till vård ojämnt fördelad. För Miljöpartiet är det självklart att ett genus- och jämlikhetsperspektiv ska genom-
syra all vård och omsorg. För det behövs en samordning av vissa
vårdområden över landet. Likvärdig vård oberoende av kön och
socioekonomiska faktorer borde vara en självklarhet. De skill-
nader som idag finns mellan kvinnor och män inom hälso- och
sjukvård kan ta sig uttryck i olika tillgång till vård, olika långa
väntetider och olika tillgång till högkvalitativa behandlingar eller
läkemedel. Även här är kvinnor med olika funktionsnedsättningar
extra utsatta, liksom kvinnor som lever med övervikt eller psykisk
ohälsa. Enligt SKL:s rapport "(O)jämslaldhet i hälsa och vård"
finns det bland annat en ojämslaldhet mellan kvinnor och män i
väntetider och tillgång till dyra läkemedel. Detta är oacceptabelt
och kräver aktiva åtgärder.

Vi värnar aborträtten. Detta är särskilt viktigt i en tid då höger-
extrema åsikter sprider sig och kvinnans rätt till sin egen kropp
ifrågasätts.

Kostnadsfria preventivmedel till unga är en viktig insats för en god sexuell och reproduktiv hälsa. Vi vill även att olika alternativ på kostnadsfria mensskydd erbjuds via till exempel ungdomshälsa, skola och andra lämpliga platser.

MILJÖPARTIET VILL:

- Att alla landsting öppet redovisar hur jämställd vården är och säkerställer att könsuppdelad statistik finns tillgänglig.
- Att alla landsting stärker sitt likarättsarbete. Precis som i samhället i stort återfinns traditionella könsmonster inom vården, vilket påverkar såväl bemötandet, dess resultat och arbetsmiljö inom vården.
- Säkra förlossningsvården i hela landet och höja kvaliteten. Landstingen måste ha en helhetssyn och kontinuitet i vården under graviditet, förlossning och eftervård.

JÄMSTÄLLD FÖRDELNING AV MAKTT OCH INFLYTANDE

Alla ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och vara med i beslutande församlingar. Idag ser det inte ut så och det är ett problem att kvinnors möjligheter att påverka samhället på alla politiska nivåer är sämre än mäns. Etnicitet, funktionsförmåga och ålder spelar också roll för om du blir politiker eller inte. Där måste samhället bli bättre på att tillvarata den kompetens och kunskap som finns hos fler.

I Miljöpartiet jobbar vi med att förbättra jämställdheten och mångfalden bland våra förtroendevalda så att fler får möjligheter att påverka samhället.

Miljöpartiet vill också se ett mer jämställt näringsliv. Kvinnor är kraftigt underrepresenterade bland näringslivets toppar. Idag har 27 % av börsens bolag fortfarande inte en enda kvinna i företagsledningen, enligt stiftelsen Allbright. Det är inte rimligt.

MILJÖPARTIET VILL:

- Lagstifta om kvotering av bolagsstyrelser så att minst 40 % av ledamöterna i alla börsnoterade samt kommunala och statliga bolag ska vara kvinnor.
- Föregå med gott exempel och öka andelen kvinnor som representerar Miljöpartiet i de kommunala bolagen.
- Att riksdag, kommuner och landsting arbetar mot diskriminering och hot av förtroendevalda.

FEMINISTISK UTRIKESPOLITIK

Feminism är att se den struktur som innebär att kvinnor underordnas män, och att vilja förändra den så att alla människor får frihet, trygghet och rätt att välja sin egen väg i livet. Idag finns starka krafter i världen som vill gå åt motsatt håll. Vi tar ständigt kampen mot de krafterna.

Varje människas grundläggande rättigheter ska respekteras. I det internationella arbetet för mänskliga rättigheter och jämställdhet är det avgörande att värna rättsstatens principer. Mäns våld mot kvinnor, sexuella trakasserier och hedersrelaterat våld och förtryck ska bekämpas i Sverige och globalt. Rasism, främlingsfientlighet och hatbrott är oacceptabelt var det än uppstår. Du ska ha samma chans till ett bra liv oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Nationella minoriteters och urfolks rättigheter ska skyddas.

MILJÖPARTIET VILL:

- Att olika alternativ på kostnadsfria mensskydd erbjuds fler då det är en viktig åtgärd för att säkra skolgång och hälsa för den som saknar möjlighet att köpa mensskydd.
- Försvara rätten till abort och kvinnans rätt till sin egen kropp.
- Erbjud subventionerad abort för utländska kvinnor i Sverige.
- Fortsätta driva en feministisk utrikespolitik som sätter fokus på kvinnors rättigheter, frihet från våld, politiskt deltagande, ekonomisk egenmakt, inflytande i fredsarbete samt rätten sexuell och reproduktiv hälsa.
- Stärka rättigheter och möjligheter för hbtq-personer.
- Att Sverige inrättar en oberoende institution för mänskliga rättigheter, i enlighet med det internationella samfundets uppmaningar.

MÄNS VÅLD OCH VÅLD I NÄRA RELATIONER

Miljöpartiet vill arbeta förebyggande mot mäns våld. Det är framför allt män som utövar våld, både mot män och mot kvinnor. Våldet kan ta sig uttryck i olika former - fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt och ekonomiskt. Därför är det viktigt att jobba med olika insatser och metoder mot våldet, t ex mot människohandel och sexköp, mot trakasserier och för samtyckeslagstiftning.

I ett globalt perspektiv utsätts också kvinnor för våld i kriser och konflikter.

Extra sårbara och i högre risk för att bli utsatta för våld är kvinnor med funktionsnedsättningar, kvinnor med missbruksproblematik, transpersoner samt äldre kvinnor. Även kvinnor med oklar rättslig status i Sverige blir extra utsatta, till exempel kvinnor med tidsbegränsat uppehållstillstånd samt papperslösa.

Det är viktigt att komma ihåg att det även inom samkönade relationer förekommer våld i nära relation.

Många kvinnor vittnar om förekomsten av trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa trakasserier förekommer inom många olika områden som i arbetslivet, i offentliga miljöer och i hemmen. För att arbeta förebyggande mot destruktiva mansroller och för att ändra på begränsande normer och värderingar är det viktigt med genuspedagogik och normkritik i förskolor och skolor.

För att stoppa mäns våld vill vi arbeta brett med stöd till både kvinnor och män, med lagstiftning och utbildningar av rättsväsendet.

MILJÖPARTIET VILL:

- Skapa bättre förutsättningar för kvinnojourernas arbete genom mer långsiktigt ekonomiskt stöd.
- Satsa på fler mottagningar som arbetar förebyggande med våldsutövare.
- Att mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer också ska bli ett målområde i den nationella folkhälsopolitiken.
- Att arbetsgivare ska arbeta mot trakasserier och sexuella trakasserier i enlighet med diskrimineringslagstiftningen samt genom mer information och utbildning.
- Ha mer genuspedagogik och normkritik i förskola och skola.
- Utveckla sex- och samlevnadsundervisningen och arbetet mot kränkande behandling i skolan.
- Informera och utbilda om samtyckeslagen.
- Öka socialtjänstens kunskap om att motverka och förebygga mäns våld mot kvinnor.

HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

Hedersrelaterat våld och förtryck handlar om kontroll och begränsningar av en persons handlingsutrymme, rätt till sin kropp eller rätt att själv välja partner. Det kan ta sig uttryck i t ex barn- och tvångsäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor, fysiskt och psykiskt våld, begränsningar i form av kontroll av socialt umgänge och klädval. Våldet och förtrycket utövas av ett kollektiv och gärningspersonerna är ofta familjemedlemmar, släktingar eller andra medlemmar av gemenskapen.

Den som öppet utmanar eller trotsar den rådande normen anses dra skam över hela familjen och riskerar att straffas fysiskt för att familjen ska återfå det som uppfattas som förlorad heder. Ungdomsstyrelsen uppskattar att cirka 70 000 individer i åldern 16–25 år i Sverige upplever begränsningar i förhållande till val av sin partner.

Extra utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck är flickor/pojkar och unga kvinnor/män med utländsk bakgrund. Även

homo- och bisexuella samt transpersoner tillhör ofta de utsatta grupperna liksom personer med funktionsnedsättningar.

MILJÖPARTIET VILL:

- Ha nolltolerans för och ett förebyggande arbete mot barngift. Vi vill göra det lättare att hjälpa barn och unga som blivit bortgifta utomlands att komma hem.
- Skapa bättre förutsättningar för kvinnojourernas arbete genom mer långsiktigt ekonomiskt stöd.
- Skärpa straffen för brott med hedersmotiv.
- Utöka arbetet med att förebygga hedersnormer och utbilda relevanta myndigheter och personal i t ex skola om hedersrelaterat våld och förtryck.
- Stärka kompetensen hos socialtjänsten, skolan och hos andra som i olika sammanhang möter barn och ungdomar, i att arbeta med hedersrelaterade ärenden.

KÄLLFÖRTECKNING

Allbrightrapporten 2016, om jämställdhet i bolagsstyrelser

https://static1.squarespace.com/static/5501a836e4b0472e6124f984/t/587ca42a-9de4bbb43ffb3dd1/1484563505326/AllBrightrapporten+2016_Digital.pdf

Medlingsinstitutets faktablad om löne- och inkomstskillnad

http://www.mi.se/files/PDFer/att_bestalla/lonestillnader/Lonestillnader%20juni%202016.pdf

Löneskillnader mellan kvinnor och män 2016. Vad säger den officiella statistiken? Medlingsinstitutet

http://www.mi.se/files/PDF-er/att_bestalla/lonestillnader/Skillnaden16.pdf

SCB https://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Artiklar/Lagre-andel-av-personer-med-funktionsnedsattning-arbetar/

Migrationsinfo <https://www.migrationsinfo.se/arbetsmarknad/sysselsattning/>

Friends <https://friends.se/fakta-forskning/om-mobbning/statistik-om-mobbning/>

“På tal om kvinnor och män”, SCB

https://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/LE0201_2015B16_BR_X10BR1601.pdf

”(O)jämställdhet i hälsa och vård”, rapport SKL

<https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-052-8.pdf?issuusi=ignore>

Karlstad Universitet ”A systemic stigmatization of fat people”,

Susanne Brandheim <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1135612/FULLTEXT02.pdf>

NKC <http://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/>

Länsstyrelsen Östergötland <http://www.hedersfortryck.se>

“Rätten till sjukvård på lika villkor”, Diskrimineringsombudsmannen

<https://www.do.se/globalassets/publikationer/rapport-ratten-till-sjukvard-lika-villkor2.pdf>

Översyn av grundskyddet för pensionärer, Socialdepartementet, Ds 2018:8

http://www.regeringen.se/494697/contentassets/e990cd56d4094b1ca7d8b6317596c5ce/oversyn-av-grundskyddet-for-pensionarer-inriktning-for-ett-nytt-grundskydd-ds2018_8.pdf

TCO rapport om föräldraförsäkringen

<https://www.tco.se/globalassets/rapport---foraldradighet-och-livspussel---tcos-for-slag-for-okad-jamstalldhet-i-foraldradorsakringen.pdf>

Hälsa- och sjukvårdspolitiskt program, Miljöpartiet de gröna

https://drive.google.com/file/d/15HnR_3mgRx7S-8QPpKZopFMNIT6RrnzE/view

Partiprogram, Miljöpartiet de gröna <https://www.mp.se/om/partiprogram>

